

Alīda Vārna

Alus krūze līksmībai

Manu vecāku – Maigas un Jāņa Bernātu kāzu dāvana 1930. gadā. Kad saimniece lej alu kausos no šīs krūzes, tā atskaņo senāko un slavenāko studentu himnu „[Gaudeamus igitur](#) (Līksmosimies! – latv. val.)”, kuras teksts balstīts uz 1287. gadā rakstītu manuskriptu latīņu valodā.

Atskaņotājs uzvelkams ar atslēgu krūzes apakšā, lai izklaidētu viesus. Mūziku var klausīties vēl tagad. 1949. gada 25. martā mani un mammu izsūtīja uz Sibīriju, kaimiņienes krūzi bija saglabājušas. Kad atgriezāmies, to mums atdeva atpakaļ. Vēl tagad, gandrīz simts gadu vēlāk, varam ar to lepoties.

Alīda Vārna

Viltīgais Jēkabs

Otaņķnieks Jēkabs bija ļoti taupīgs un skops. Viņš dzīvoja viens pats. Turēja nelielu piemājas saimniecību – kā jau kolhoza laikā - pushektārs zemes un viena gov. Pienu no piemājas saimniecībām uz pienotavu „Tiesnieki” veda ar zirgu pajūgu.

Kādu reizi Jēkabs piena vietā kannā ielēja vājpienu un nodeva piena vedējam. Piena vedējs kannu ar visu vājpienu atved atpakaļ. Jēkabs noteica „Ak, ta’ pamanīja gan!”.

Vecais vīrs jau sen miris, bet viņa izteicienu vēl tagad atceras un piemērotā brīdī pasaka.

Alīda Vārna

Gabaldarbs

Otaņķu pagasta „Zvaņos”, pie Bārtas upes, dzīvoja bijušās 2. brigādes brigadieris, ar skaņu balsi un sulīgiem izteicieniem apveltītais Jānis. Kolhoza vajadzībām tur audzēja gurķus. Brigadieris laukus apsargāja.

Makšķernieki no Bārtas upes krasta mēdza paskatīties, kas aug upei tuvākajos laukos un šo to paņemt, ja tas noder pārtikai. Viens makšķernieks gurķu laukā sastop Jāni un prasa: „Ko tu te staigā, vai tev par to maksā?”. Jānis droši atbild: „Man maksā par katru nošauto!”.

Alīda Vārna

Otaņķu akmeņu audzētava

Meliorācijas darbus – slēgto drenāžu kolhozā „Zelta zvaigzne” veica vispirms aramzemē, pēc tam ezermalas pļavās un ganībās. Darbs bija ļoti smags, jo ezermala ir ļoti akmeņaina. Akmeņus vāca gan ar speciālu tehniku, gan mazos lasīja ar rokām.

Meliorācijas objektu nevarēja nodot kolhoza rīcībā, ja uz lauka bija akmeņi. Lauki pēc meliorācijas bija jāuzar, jānokultivē, jānolasa akmeņi vēlreiz. Tikai tad melioratori varēja uzaicināt pieņemšanas komisiju. Komisija pārstaigāja lauku, apskatīja drenu iztekas, un, kā sakārtotas akmens kaudzes. Pēc tam, kolhoza kantorī komisija parakstīja pieņemšanas aktu.

Nododot meliorācijas objektu „Arāja” polderī aiz „Dāboliņu” mājām, rajona meliorācijas priekšnieks Manfelds uz lauka izteicās: „Pa lauku var pāriet pāri, nenokāpjot uz zemes”. Šo lauku, protams, nepieņēma, akmeņu lasīšana turpinājās vēl veselu mēnesi. Akmeņi burtiski „auga” ārā no zemes. Kā laukus kultivēja, tā akmeņi atkal parādījās. Vēl šodien, ik gadu, Liepājas ezera lauku malās esošo zemju īpašniekiem ir šī pati bēda un vajadzīgs liels darbs, lai nesabojātu tehniku.

Alīda Vārna

Kā Maiga, iespējams, izglāba savu brūnraibo govī

“Ar vīru kopā braucām uz Jelgavu. Pusceļā piebraucām pie ciema veikala Zirņos. Pusdienlaiks. Līdz veikala atvēršanai jāpagaida dažas minūtes. Pie veikala jau stāv daži cilvēki. Manu uzmanību pievērš viena sieviete. Viņa ik pa laikam paskatās uz mani. Te viņa mani paaicina sānis un jautā: “Jums ir brūnraiba govī?”.

“Jā” – es atbildu.

Tad klausieties: “Pie jums atnāks kāda sieviete un lūgs kaut ko iedot. Ja jūs izpildīsiet šīs sievietes vēlēšanos, jūsu gotiņa aizies bojā.”

Iepērkamies veikalā un braucam tālāk. Es izstāstu vīram sarunu ar nepazīstamo sievieti. Vīrs mierina: : “Ko tu klausies tādas blēņas – svešā vietā, sveša sieviete.”

“Jā,” iebilstu, “bet kā viņa zināja, ka mūsu gotiņa ir tieši tādā krāsā?”

Saruna ar minēto sievieti neiziet no prāta. Gāja laiks. Kādu dienu pie manis atnāk kāda paziņa un lūdz iedot zemes taukus. Saku, ka man vairs nav, esmu tos izlietojusi.

“Es zinu, ka tev ir” – nepiekāpīga ir viešņa.

Neiedevu, kaut gan man bija. Kā viss būtu norisinājies, ja es viņas vēlēšanos būtu izpildījusi?

Ticēt vai neticēt, tas ir katra paša ziņā.”

Alīda Vārna

Zavētāja* Katrīna

Nostāsts ir par otaņķnieci vārdā Katrīna. Ļaudis mēļoja, ka viņai ir ļauna acs. Kā Katrīna ilgāk noskatījies uz kādu govi, tā lops norāvis pienu uz ilgāku laiku, spēris saimniecei un nav vairs varēts tikt klāt. Tas turpinājies tik ilgi, kamēr atradies kāds, kas šo lāstu noņēmis.

Kad Katrīna nomira, no viņas mājām līdz Pucu kapiem bija jāmēro divi kilometri. Tas bija laiks, kad zārku liķratos uz kapsētu veda ar zirgiem, kas aplāti ar melniem pārsegumiem. Tā nu bērū gājiens devās uz Katrīnas pēdējo atdusas vietu. Te aptuveni 300 metru pirms kapsētas zirgi pēkšņi apstājas kā zemē iemieti. Vedēji izmēģinājās gan šā, gan tā, bet rezultātu nekāda - zirgi stāv.

Ko darīt? Nekas cits neatlika, ka ņemt zārku ar tajā gulošo Katrīnu nesējiem uz pleciem un *nešus* nogādāt kapsētā. Un tavu brīnumu - tikko zārks bija no ratiem ārā, tā zirgi sāka iet un paklausīgi nāca līdz gājienam līdz pašiem kapu vārtiem.

**zavētāja – burve, ragana, vārdotāja (Nīcas puses apvidvārds)*

Alīda Vārna

Mīļā sega

Vecāka gadagājuma cilvēki, domājot par aizkapa dzīvi, vēl dzīvi būdami, izsaka saviem tuvākajiem piederīgajiem kādu vēlēšanos - kā apģērbt, ko likt līdzī zārkā, kas lai nes krustu. Arī Ainas mammai bija vēlēšanās, aizejot aizsaulē. Mammai skapī glabājās pašas austas vilnas sega, kuru viņa vēlējās, aizejot, lai uzsedz uz zārka, kā jau tas Nīcas pusē ierasts.

Gāja laiks. Mamma aizmiga mūža miegā. Aina atcerējās mammas vēlēšanos. Apskatot segu, kura ilgi gulējusi skapja plauktā, tā izskatījās apbružāta. Kā nu tādu segs uz zārka? Nopirka jaunu segu.

“Mammu apglabāja Šmēdnieku kapos. Sapnī aizgājēja bija neapmierināta, tirdīja mani. Pamožos naktī no uztraukuma, trīc rokas, nevaru pēc tam ilgi aizmigt. Tas atkārtojās ik nakti,” stāsta Aina.

Nu visi domājuši, ko iesākt, jo ilgāk tā turpināties vairs nevarēja. Kapu vaļā gluži neraks. Aina griezās pēc padoma pie vairākiem cilvēkiem, kuri ieteica aiznest segu uz kapiem un ierušināt kapu kopiņas smiltīs. Tā arī izdarīja. Nu varējusi naktī mierīgi gulēt.

Alīda Vārna

Zirgu mīlotājs Andrējs

Vairāki otaņķnieki joprojām atceras gadījumu ar Andrēju, kam sirdslieta bija zirgi. Kolhoza laikā viņa mājās bija zirgu stallis, un, kā stāstīja viņa sieva, vīrs tik ļoti mīlēja un saudzēja zirgus, ka dažkārt bijis gatavs paša sievu likt pajūgā, lai tikai lopiņi nebūtu jāmoka. Andrējs arī pa kluso čiepis maizi un burkānus, ko nesis saviem mīļajiem. Un pateicis skaidri un gaiši - kad viņš nomirs, lai uz kapiem viņu ved zirgu pajūgā. Ja zirgu vairs nav, tad, labāk, lai nes uz pleciem.

Laiks gāja, ar laiku tiešām Andrējam zirgu staļļa vairs nebija, un pienāca brīdis, kad vecais vīrs aizdarīja acis uz mūžu. Piederīgie vai nu neatcerējās vecā vīra vēlēšanos, vai nevēlējās zirgus meklēt, bet tā vietā sarunāja smago automašīnu, kas zārku ar nelaiķa mirstīgām atliekām nogādās Zvaņu kapsētā.

Kad sēru brīdis mājās beidzās, nesēji cēla zārku plecos un nesa uz automašīnu. Sēru gājiens sastājās Andrēja pēdējam ceļam. Šoferis darbināja auto, bet no tā nenāca ne skaņas. Izmēģinājās viens šoferis, palīgā nāca cits, tad vēl kāds, bet automašīna kā bija tā palika klusa. Ko nu? Nekas neatlika, ka zārku celt uz pleciem un doties kājām uz kapsētu. Labi, ka ceļš nebija tāls – ap 200, 300 metru.

Atgriezušies mājās, pavadītāji posās pie galda, mazgāja rokas, bet pa to laiku, kamēr visi sasēdīsies pie galda, nolēma paskatīties, kas mašīnai noticis. Un liels bija viņa pārsteigums, kad tā iedarbojās ar pirmo paņēmienu.

„Cilvēka pēdējā vēlēšanās tomēr ir svēta, un ta ir jāpilda”, vēl ilgi pēc tam runāja tie, kas šo notikumu pieredzēja.